

MEMORANDUM O RAZUMIJEVANJU
IZMEĐU
MINISTARSTVA ODBRANE REPUBLIKE BUGARSKE,
MINISTARSTVA NACIONALNE ODBRANE REPUBLIKE GRČKE,
MINISTARSTVA ODBRANE BIVŠE JUGOSLOVENSKE REPUBLIKE
MAKEDONIJE,
MINISTARSTVA ODBRANE CRNE GORE I
MINISTARSTVA NACIONALNE ODBRANE RUMUNIJE,
ZA
VJEŽBU: “ZAJEDNIČKA OBUKA U URBANOM RATOVANJU
(CT CQB) 2015”

UVOD

Ministarstvo odbrane Republike Bugarske, Ministarstvo nacionalne odbrane Republike Grčke, Ministarstvo odbrane bivše jugoslovenske Republike Makedonije, Ministarstvo odbrane Crne Gore I Ministarstvo nacionalne odbrane Rumunije, u daljem tekstu "Učesnici",

UZIMAJUĆI U OBZIR odredbe Sporazuma između članica NATO-a, o statusu snaga (NATO SOFA) od dana 19. juna 1951.g.,

UZIMAJUĆI U OBZIR odredbe Sporazuma između država članica NATO-a i drugih država učesnica u Partnerstvu za mir o statusu njihovih snaga (PzM SOFA) od 19. juna 1995.g.,

UZIMAJUĆI U OBZIR odredbe bilateralnih sporazuma u oblasti odbrane zaključenih između bilo koje Strane koja je članica PzM/NATO SOFA

UZIMAJUĆI U OBZIR činjenicu da će se zajednička vježba bliske borbe (ZVBB) 2015. održati na teritoriji Zemlje domaćina uz učešće snaga učesnika,

UČESNICI SU SE SPORAZUMJELI O SLJEDEĆEM:

ČLAN 1

DEFINICIJE

Za potrebe ovoga Memoranduma o razumijevanju, u daljem tekstu MoR, primjenjuju se sljedeće definicije:

1.1 Zajednička obuka u urbanom ratovanju (CT CQB) 2015 (Vježba). Multinacionalna vježba kombinovanih združenih specijalnih snaga balkanskih zemalja B - 9, radi olakšavanja sinhronizacije i koordinacije sposobnosti specijalnih snaga u regionu.

1.2 Zemlja domaćin (ZD). Za potrebe ovog MoR, država koja dočekuje i domaćin je snaga Zemalja pošiljalaca u okviru svojih granica biće Republika Grčka, koju predstavlja Ministarstvo nacionalne odbrane.

1.3 Zemlje pošiljaoci (ZP). One države koje upućuju snage na teritoriju Zemlje domaćina za podršku ili učešće na vježbi.

1.4 Snage. Svo vojno osoblje i materijal uključujući bilo koju civilnu komponentu tih snaga za potrebe vježbe. Izraz "snage" takođe uključuje sve vazduhoplove, vozila, zalihe, opremu, municiju i pribor, kao i sva vazdušna, kopnena i pomorska sredstva transporta, kao i njihove službe za pružanje podrške, uključujući i dobavljače koji su angažovani ili koji pružaju podršku snagama za potrebe vježbe.

1.5 Podrška zemlje domaćina (PZD). Civilna i vojna pomoć koju Zemlja domaćin pruža snagama koje su locirane ili izvode operacije na teritoriji Zemlje domaćina ili su u tranzitu kroz teritoriju Zemlje domaćina, teritorijalne vode ili vazdušni prostor.

1.6 Zaštita snaga (ZS). Sve preuzete mjere i upotrebljena sredstva za minimalizaciju ranjivosti osoblja, objekata, opreme i operacija na sve prijetnje i u svim situacijama, u cilju obezbeđenja slobode akcije i operativne efikasnosti snaga.

1.7 Područje vježbe: Redina (u blizini Soluna), Centar za obuku za nekonvencionalno ratovanje (CONR)

1.8 Period: 19. do 23. oktobar 2015 ili (alternativno rješenje) od 12. do 16. oktobra 2015 (biće definisano tokom MPC).

1.9 Komandant vježbe: Generalštab Vojske Grčke/ Direkcija za specijalne snage (GŠVG/DSS).

1.10 Komandant zemlje domaćina: Generalštab Vojske Grčke/ Direkcija za specijalne snage (GŠVG/DSS).

1.11 Osim ako značenje nije definisano ovim MoR, primjenjivaće se NATO rječnik izraza i definicija (AAP-6).

ČLAN 2

SVRHA I PREDMET UGOVORA

Svrha ovog MoR je da utvrdi opšta načela i procedure za uspostavljanje operativnih lokacija vježbe i uslova obezbijeđenih snagama od strane Zemlje domaćina ili pruženih od strane Zemlje domaćina u vezi faza upućivanja na vježbu, izvršenja i povratka sa vježbe. Ovaj MoR takođe priznaje primjenu ranije pomenuтиh međunarodnih sporazuma za vježbu i podršku snagama Zemalja pošiljalaca za vrijeme njihove prisutnosti na teritoriji Zemlje domaćina.

ČLAN 3

TRAJANJE PODRŠKE

3.1. Podrška Zemlje domaćina, definisana ovim MoR, započeće sa ulaskom prethodnih snaga Zemalja pošiljalaca na teritoriju Zemlje domaćina i nastaviće se dok posljednje komponente snaga Zemalja pošiljalaca ne napuste teritoriju Zemlje domaćina.

3.2. Zemlja domaćin će pružiti podršku snagama upućenim na vježbu punim kapacitetom i u skladu sa ovim MoR.

ČLAN 4

PRAVNI STATUS

4.1. Za zemlje koje su Strane u NATO/PzM/SOFA, njihov status snaga dok su na teritoriji Zemlje domaćina biće regulisan u skladu sa NATO/PzM/SOFA.

ČLAN 5

NADLEŽNOST

5.1. Za zemlje koje su Strane u NATO/PzM/SOFA, sva pitanja krivične i disciplinske nadležnosti koja mogu iskrasnuti u toku vježbe, biće regulisana u skladu sa NATO/PzM/SOFA.

ČLAN 6

ULAZNE I IZLAZNE PROCEDURE

6.1 Snage Zemalja pošiljalaca biće izuzete od viznih procedura i procedura Zemlje domaćina za registraciju i kontrolu stranaca prilikom dolaska/napuštanja teritorije Zemlje domaćina. Ovo ne znači da snage Zemalja pošiljalaca stižu bilo kakvo pravo stalnog boravka ili prebivališta na teritoriji Zemlje domaćina, po završetku vježbe.

6.2 Prilikom ulaska/izlaska sa teritorije Zemlje domaćina, snage Zemalja pošiljalaca moraju dostaviti Zemlji domaćinu obrazac 302 ili odgovarajući obrazac po zahtjevu Zemlje domaćina. Snage Zemlje pošiljaoca će obezbijediti potreбni obrazac 302 ili odgovarajući obrazac na mjestu odredišta u cilju ubrzanja pograničnih procedura.

6.3 Zemlja pošiljalac će obavijestiti, najmanje 60 dana prije dolaska snaga i opreme, Zemlju domaćinu o spisku pripadnika snaga Zemlje pošiljaoca i obrascu 302 ili odgovarajućem obrascu po zahtjevu Zemlje domaćina, uključujući:

- a. Detaljni spisak osoblja ZP, vozila, opreme, zaštitnog zupčanika, elektronskih uređaja.
- b. Ulazna mjesta (UM), pravac i raspored njihovog kretanja od UM do teritorije ZD, do mjesta održavanja vježbe i od mjesta održavanja vježbe do izlaznog mjesta.
- c. Mjesto ulaska u zemlju (granični prelaz), ruta i vremena kretanja od mjesta ulaska u zemlju do rejona izvođenja vježbe i od rejona izvođenja vježbe do mjesta izlaska iz zemlje.

ČLAN 7

DAŽBINE

7.1. Za zemlje koje učestvuju na vježbi, Zemlja domaćin će izuzeti :

- a. Osoblje Zemalja pošiljalaca od graničnih dažbina prilikom ulaska i izlaska sa teritorije Zemlje domaćina, u skladu sa odredbom NATO/PzM SOFA.
- b. Opremu i zalihe Zemalja pošiljalaca privremeno uvezene na teritoriju Zemlje domaćina za potrebe vježbe, od carinskih dažbina i poreza, u skladu sa odredbom NATO/PzM SOFA.

7.2. Po završetku vježbe, snage Zemlje pošiljaoca će vratiti sav materijal i opremu donijetu od strane snaga Zemlje pošiljaoca na teritoriju Zemlje domaćina, izuzev materijala i/ili opreme koju je Zemlja domaćin odobrila, u skladu sa važećim zakonodavstvom ZP, da ostane u zemlji ili je izgubljena i/ili utrošena za potrebe vježbe. U slučaju gubitka oružja - opreme, vrši se zamjena ili refundacija, u skladu sa važećim međunarodnim sporazumima, koji obavezuju Strana navedene u uvodu i koji su iste sklopile.

7.3. Materijali donijeti za potrebe vježbe, kao i lična oprema snaga Zemlje pošiljaoca, ne smije biti prodata ili data vojnom osoblju ili civilima Zemlje domaćina. Spisak potrošnog materijala utrošenog ili izgubljenog u toku vježbe pripremiće Zemlja pošiljalac po okončanju vježbe, a koji je odobren od strane vojnih vlasti ZD i predložen od strane snaga Zemlje pošiljaoca carinskim organima na mjestu izlaska iz zemlje, kao dodatak dokumentima koji su korišćeni za ulazak u zemlju.

7.4. Nabavke dobara i usluga od strane Zemlje pošiljaoca na teritoriji Zemlje domaćina uključivaće sve dažbine u skladu sa zakonodavstvom Zemlje domaćina osim ako se mogu izuzeti od dažbina u skladu sa odredbama NATO/PzM/SOFA i drugim primjenljivim međunarodnim sporazumima navedenom u uvodnom dijelu i zaključenim sa Zemljom domaćinom.

ČLAN 8

POTRAŽIVANJA

8.1. Sva potraživanja, osim ugovornih potraživanja, nastala na teritoriji Zemlje domaćina u toku vježbe (faze upućivanja, izvršenja i povratka) rješavaju se u skladu sa NATO/PzM/SOFA.

8.2. Osoblje ZP, koje će koristiti helikoptere ZD ili bilo koje osoblje, koje učestvuje na vježbi, koje će koristiti helikoptere ZP, tokom vježbe, podliježe važećim propisima, utvrđenim od strane vojnih vlasti ZD ili ZP, odnosno po potrebi.

8.3. Potraživanja na osnovu ugovora rješavaće se između aktuelnih strana ugovora o kojem je riječ.

ČLAN 9

MEDICINSKA PODRŠKA

Pitanja medicinske podrške su sadržana u Aneksu A ovog MoR.

ČLAN 10

OBAVEZE

10.1. Zemlja domaćin je obavezna da:

- a. Upravlja podrškom Zemlje domaćina u toku vježbe (faze upućivanja, izvršenja i povrataka).
- b. Pruži potrebnu logističku podršku i usluge kako je međusobno određeno u Aneksu A. U cilju obezbjeđenja podrške, Zemlja domaćin će napraviti neophodne dogovore sa pružaocima podrške.
- c. Preduzme sve neophodne korake da omogući upotrebu aerodroma, cesta, pruga, područja i infrastrukture i sve mjere koje osiguravaju ulazak, prijem, privremeno zadržavanje, upućivanje, povratak i održivost snaga.
- d. Dodijeli oficira za vezu u grupi za podršku Zemlje domaćina u cilju koordinacije interakcije između vojnih snaga Zemlje pošiljaoca i civilnih vlasti.
- e. Vodi odgovarajuće administrativne i finansijske evidencije i kontrolne procedure za nadoknadu za usluge i materijale snagama koje nisu besplatne u korist Ministarstva odbrane Zemlje domaćina.
- f. Obezbijedi pisanu informaciju na engleskom jeziku ne kasnije od 30 dana od dolaska snaga Zemlje pošiljaoca na teritoriju Zemlje domaćina o propisima Zemlje domaćina o zaštiti životne sredine koja se odnose na vježbu.
- g. Bude odgovorna za bezbjednost i da ima primarnu odgovornost zaštite snaga Zemalja pošiljalaca.
- h. Standard dobara i usluga obezbijeđenih od strane Zemlje domaćina bude u skladu sa detaljima utvrđenim u Aneksu A.
- i. Obezbijedi pisanu informaciju na engleskom jeziku ne kasnije od 30 dana od dolaska snaga Zemlje pošiljaoca na teritoriju zemlje domaćina o propisima zemlje domaćina u vezi zdravstvenih i bezbjednosnih procedura.
- j. Obezbijedi snagama Zemlje pošiljaoca vojnu pratnju od mjesta ulaska na teritoriju Zemlje domaćina do lokacije vježbe i od lokacije vježbe do mjesta izlaska sa teritorije Zemlje domaćina.

10.2. Zemlja pošiljaoc je odgovorna da:

- a. Izvrši vježbu u skladu sa ovim MoR i drugim relevantnim dokumentima.
- b. Preuzme odgovornost za sopstvenu logističku podršku koja nije obezbijedena od strane Zemlje domaćina.
- c. Napravi ili zaključi tražene i potrebne dogovore sa odgovarajućim izvorima/agencijama (uključujući civilne i komercijalne izvore) u cilju pravovremene i efikasne podrške snagama.
- d. Da brižljivo koristi pozajmljene stvari i objekte obezbjeđene od strane Zemlje domaćina i vrati ih u istom stanju u kojem su primljene, sa izuzetkom normalnog habanja zbog upotrebe.
- e. Koordinira svo kretanje opasnih materija i eksploziva sa komandantom Zemlje domaćina. U slučaju takvog transporta, Zemlja pošiljaoc će jasno definisati i sačiniti listu opasnih materija i eksploziva. Komandant Zemlje domaćina će kontrolisati opremu sa liste kao i njen transport.
- f. U toku vježbe redovno predočava sve promjene u zahtjevima Zemlje pošiljaoca i izvještava o statusu komandu vježbe.
- g. Dodijeljuje neophodno osoblje u tim(ove) za vezu.

h. Poštuje propise i procedure Zemlje domaćina za zaštitu životne sredine, zdravlja i bezbjednosti u vezi čuvanja, prevoza i odstranjivanja štetnih i opasnih materija.

ČLAN 11

FINANSIJSKE ODREDBE

Finansijske odredbe su sadržane u Aneksu A ovog Memoranduma o razumijevanju.

ČLAN 12

ZAŠTITA SNAGA

12.1. Sveobuhvatna i efikasna Zaštita snaga planiraće se za potrebe vježbe. Po potrebi, Zemlja domaćin će informisati Zemlje pošiljaoce o svojim predloženim mjerama Zaštite snaga, ograničenjima i limitacijama. Svaka Zemlja pošiljaoc je odgovorna za određenje i obezbeđenje svojih zahtjeva i ograničenja Zemlji domaćinu za Zaštitu snaga u skladu sa NATO/PzM SOFA.

12.2. Zemlja domaćin će preduzeti potrebne mjere da osigura adekvatnu bezbjednost i zaštitu snaga Zemlje pošiljaoca i njenog osoblja na teritoriji Zemlje domaćina.

12.3. Svi učesnici priznaju pravo snaga da preduzmu sve odgovarajuće mjere da osiguraju održanje reda i bezbjednosti na bilo kojoj lokaciji dodijeljenoj za vježbu i da koordiniraju blisko jedne s drugom u cilju osiguranja bezbjednosti pripadnika Zemlje pošiljaoca i njene imovine/opreme u skladu sa ovim Memorandumom o razumijevanju.

ČLAN 13

BEZBJEDNOST I PROTOK INFORMACIJA

13.1. Povjerljive informacije i materijali uključujući i informacije o ostacima mogućih nezgoda neće biti predate trećoj strani bez prethodnog pismenog odobrenja učesnika koji ih je proizveo.

13.2. Učesnici neće koristiti povjerljive informacije i materijale razmijenjene pod ovim MoR jedni protiv drugih.

13.3. Svi povjerljivi podaci obezbijeđeni, stvoreni ili razmijenjeni pod ovim MoR biće upotrebljavani, distribuirani, čuvani i zaštićeni u skladu sa nacionalnim bezbjednosnim propisima i zakonima Učesnika i primjenljivim bilateralnim sporazumima.

13.4. Učesnici će osigurati da pristup povjerljivim podacima i materijalima bude po principu "potrebno da zna" i biće limitiran na osoblje koje ima odgovarajuću dozvolu za pristup tajnim podacima.

13.5. Učesnici će nastaviti da budu odgovorni za zaštitu i sprečavanje ukidanja statusa klasifikacije razmijenjenih informacija i materijala i po prestanku važenja ovog MoR.

ČLAN 14

RJEŠAVANJE SPOROVA

Bilo koji spor u vezi interpretacije ili primjene ovog MoR biće riješen dogовором između Učesnika na najnižem mogućem nivou i neće se prenositи na bilo koji nacionalni ili međunarodni sud ili trećoj strani na rješavanje.

ČLAN 15

STUPANJE NA SNAGU, TRAJANJE, IZMJENE I PRESTANAK VAŽENJA

15.1. Ovaj MoR će stupiti na snagu na dan prijema posljednjeg obavještenja sa kojim svaki učesnik upoznaje Ministarstvo nacionalne odbrane Republike Grčke kao deponenta za ovaj Memorandum o razumijevanju u pisanim oblicima kroz diplomatske kanale o završetku njihovih relevantnih internih procedura za stupanje na snazi ovog Memoranduma o razumijevanju.

15.2. Vježba se može otkazati od strane Zemlje domaćina, obavještenjem Učesnika u razumnom roku.

15.3. Ovaj MoR ostaje na snazi dok zadnje osoblje Zemlje pošiljaoca i njegova oprema ne napuste teritoriju Zemlje domaćina i dok izvještaj o završetku između Učesnika na Vježbi ne bude priavljen nadležnim u Ministarstvu odbrane.

15.4. Uprkos stava 3 ovog člana, ovaj MoR može biti raskinut bilo kada međusobnim pristankom učesnika. Učesnik se može jednostrano povući iz ovog Memoranduma o razumijevanju bilo kada uz pismeno obavještenje deponentu ovog Memoranduma o razumijevanju. Takvo povlačenje će stupati na snagu na dan prijema obavještenja o povlačenju.

15.5. Ni odluka o raskidu MoR niti odluka o povlačenju, neće oslobođiti Učesnika finansijskih obaveza nastalim do sada iz primjene ovog MoR.

15.5. Ovaj Memorandum o razumijevanju može biti dopunjeno ili izmjenjeno u pisanoj formi međusobnim pristankom Učesnika. Svaka takva dopuna ili izmjena stupaće na snagu u skladu sa procedurom iz stava 1 ovog člana.

ČLAN 16

POTPISIVANJE

Ovaj Memorandum o razumijevanju je potписан u jednom primjerku na engleskom jeziku i zemlja domaćin će obezbijediti ovjerene kopije svim Učesnicima.

U ime

MINISTARSTVA ODBRANE
REPUBLIKE BUGARSKE,

Dana _____

_____

U ime

MINISTARSTVA ODBRANE
REPUBLIKE GRČKE,

Dana _____

_____

U ime

MINISTARSTVA ODBRANE
BIVŠE JUGOSLOVENSKE REPUBLIKE MAKEDONIJE,

Dana _____

_____

U ime

MINISTARSTVA ODBRANE CRNE GORE

Dana _____

_____

U ime

MINISTARSTVA NACIONALNE ODBRANE
RUMUNIJE

Dana _____

LOGISTIČKA PODRŠKA

11.1. Medicinska podrška

a. Zemlja domaćin obezbijediće hitnu medicinsku/stomatološku zaštitu osoblju Zemlje pošiljaoca besplatno. Ostala medicinska i stomatološka zaštita pružić će se od strane Zemlje domaćina snagama Zemalja pošiljalaca pod istim uslovima koji se pružaju odgovarajućem osoblju Zemlje domaćina u skladu sa relevantnim odredbama postojećih međunarodnih sporazuma zaključenim sa Zemljom domaćinom ili na bazi naplate troškova.

b. Zemlja domaćin će obezbijediti potrebne medicinske timove i objekte, sredstva transporta za medicinske svrhe spremne za upotrebu tokom vježbe na svim lokacijama Vježbe.

c. Ako nastane smrtni slučaj, Zemlja domaćin će koordinirati aktivnosti sa Zemljom pošiljaocem prije izvršenja autopsije ili obrade posmrtnih ostataka, da bi se osigurala usklađenost sa procedurama Zemlje pošiljaoca. Predstavnik Zemlje pošiljaoca biće ovlašćen za prisustvo tokom autopsije i da dobije kopiju konačnog izvještaja o autopsiji. Svi pripadajući troškovi odgovornost su Zemlje pošiljaoca.

d. Po završetku autopsije posmrtni ostaci će odmah biti predani Zemlji pošiljaoca za prenos. U tom slučaju Zemlja domaćin obezbijediće odgovarajuće sredstvo prevoza.

e. Ako nastane smrtni slučaj, svi pripadajući troškovi prenosa posmrtnih ostataka nazad u Zemlju pošiljaoca biće odgovornost Zemlje pošiljaoca.

f. U hitnom slučaju u toku vježbe, vazduhoplovi/plovna sredstva Zemlje domaćina ili Zemlje pošiljaoca mogu se koristiti za prevoz povrijeđenog osoblja snaga u okviru kapaciteta i sredstava do najbliže/odgovarajuće medicinske ustanove Zemlje domaćina.

11.2. Finansije

a. Smještaj; Usluge klase I (hrana i flaširana voda); prevoz sa vojnom pratnjom; usluge pranja; u slučaju da Zemlja pošiljalac upućuje vazduhoplov(e)/helikoptera(e) u Zemlju domaćina za potrebe vježbe, sve aerodromske usluge (osim održavanja) uključujući usluge aerodromske kontrole leta, parking, zaštita vazduhoplovnih snaga, biće pružene na bazi reciprociteta i u skladu sa relevantnim odredbama primjenljivih međunarodnih sporazuma zaključenim između Zemlje domaćina i Zemlje pošiljaoca.

b. Ako Zemlja pošiljalac dodijeljuje vazduhoplov(e)/plovna sredstva Zemlji domaćinu za potrebe vježbe i zatraži popunu gorivom i mazivom za vazduhoplov(e)/plovna sredstva od Zemlje domaćina, gorivo i mazivo obezbijediće zemlja domaćin pod istim uslovima kao što se obezbijeđuje za vazduhoplove oružanih snaga Zemlje domaćina. Posebno, Zemlja domaćin preuzima odgovornost da obezbijedi gorivo, maziva Zemlji pošiljaocu koja dodjeljuje vazduhoplove/plovila besplatno za potrebe izvršenja Vježbe i zatraži nadoknadu troškova za snabdijevanje gorivom iz drugih razloga (upućivanja na vježbu, povratka sa vježbe, itd...)

c. Za komunikaciju, sve zvanične i telefonske komunikacije vezane za vježbu biće besplatne. Za zvanične međunarodne pozive za potrebe Zemlje pošiljaoca, Zemlja domaćin će obezjediti besplatno fiksnu telefonsku liniju. Privatna telefonska komunikacija osoblja (međugradska i međunarodna) preko fiksног telefona biće na bazi naknade troškova.

d. U slučaju nezgoda/nesreća, svi troškovi nastali povratkom posmrtnih ostataka biće odgovornost Zemalja pošiljalaca.

e. Vezano za troškove upravljanja otpadom i pitanja okoline, Zemlja pošiljaoc biće odgovorna za vanredne količine nastale s njom u vezi.

11.3. Oružje i municija

- a. Svaki učesnik nosiće svoje naoružanje i svu potrebnu opremu za potrebe vježbe.
- b. Po zahtjevu, Zemlja domaćin će obezbijediti naoružanje i municiju na bazi reciprociteta i u skladu sa relevantnim odredbama primjenljivih međunarodnih sporazuma zaključenim između Zemlje domaćina i Zemlje pošiljaoca.